

Tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren

Hvilke erfaringer har personalet om tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren i en barnehage i Trondheim?

→ Har valgt å intervjuer en pedagogisk leder fra storbarn -og en fra småbarnsavdelingen for å også kunne se eventuelle forskjeller.

av

Iselin Sneeggen Hollum

Kandidatnummer: 215

Bacheloroppgave

Hovedmodell

Fordypning: Fysisk fostring

Veiledere: Kathrine Bjørgen og Ann Helen Hynne

Trondheim, april 2013.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	s.3
1.1 Valg av tema.....	s.3
1.2 Avgrensning av tema.....	s.3
1.3 Begrepsavklaring.....	s.4
1.4 Oppgavens oppbygning.....	s.4
2. Teori.....	s.5
2.1 Uterommet på vinteren.....	s.5
2.1.1 Forskjeller på en små –og storbarnsavdeling i uterommet på vinteren.....	s.6
2.1.2 Vinteraktiviteter.....	s.6
2.2 Fysisk aktivitet sett i sammenheng med barns helhetlige utvikling.....	s.7
2.3 Voksenrollen.....	s.9
2.4 Planleggingsarbeid i barnehagen, hvorfor er det viktig med tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren for de ulike aldersgruppene.....	s.11
2.4.1 Planlegging ut i fra rammeplan.....	s.12
3. Metode.....	s.14
3.1 Design.....	s.14
3.2 Utvalg.....	s.15
3.2.1 Datainnsamling.....	s.15
3.3 Intervju.....	s.16
3.3.1 Prosedyre.....	s.16
3.3.2 Analyse.....	s.17
3.4 Metodekritikk.....	s.17
3.4.1 Studiets troverdighet.....	s.18
4. Funn.....	s.19
4.1 Intervjupersonene og sammendrag av resultatene.....	s.19
4.2 Tilrettelegging av fysisk aktivitet for hele barnegruppa på vinteren.....	s.19
4.2.1 Forskjeller på interesser og tilrettelegging for barn ut i fra alder.....	s.20
4.2.2 Hemmende og eventuelle fremmede faktorer som gjør det ekstra utfordrende å tilrettelegge for fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren.....	s.21
4.3 Planlegging ut i fra rammeplan.....	s.21
4.4 Voksenrollen.....	s.23

5. Drøfting	s.25
5.1 Tilrettelegging av fysisk aktivitet for hele barnegruppa på vinteren.....	s.25
5.2 Planlegging ut i fra rammeplan.....	s.26
5.3 Voksenrollen.....	s.27
6. Konklusjon.....	s.30
7. Litteraturliste.....	s.31
8. Vedlegg.....	s.32

1. Innledning

1.1 Valg av tema

Jeg har hele veien vært veldig klar over at jeg ville skrive om barns utetid og voksenrollen, da det er dette som interesserer og opptar meg aller mest med arbeidet i barnehagen. Dette temaet var noe jeg absolutt ønsket å tilegne meg mer kunnskap om da jeg synes det er spennende og ikke minst viktig tema. Dette temaet er noe jeg spesielt har fått øynene opp for etter jeg startet på fordypningsenheten fysisk fostring og også etter mine seks uker i praksis. Det var spesielt under praksis at jeg så hvor viktig dette med barns utetid var og rammefaktorene som spiller inn for å kunne få en fin opplevelse av å være ute.

1.2 Avgrensning av tema

Alle barnehager er stort sett ute hver dag, og barna bruker mye av tiden sin i barnehagen på å være ute å leke. Ericson, Jovell & Rådström (1978) skriver i sin bok at vinteren er den årstiden vi regner som da døgnetts middeltemperatur er lavere enn 0° C, og at enkelte steder i Norge kan vinteren allerede gjøre sitt inntog allerede i oktober. Vinteren er en årstid som varer lenge her i Norge og kan være med på å påvirke utemiljøet rundt barnehagen i stor grad. Derfor valgte jeg å avgrense temaet til vinteren, dette også for at jeg hadde praksis når det var vinter og fikk også observert og tilegnet med litt nye erfaringer om akkurat dette da. Videre hadde jeg også lyst å se på voksenrollen i forhold til barnas utetid og da ble deres tilrettelegging for barns fysiske aktivitet ute en naturlig ting for meg å se nærmere på. Bakgrunnen for denne avgrensningen er at jeg synes tilrettelegging av fysisk aktivitet ute er utrolig viktig, og vil også ha stor innvirkning på blant annet barnas motoriske utvikling. Problemstillingen min ble derfor:

Hvilke erfaringer har personalet om tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren i en barnehage i Trondheim?

Grunnen til at jeg valgte å forholde meg til en barnehage var fordi jeg først og fremst også da kunne støtte meg til uformelle observasjoner jeg gjorde meg i praksis da barnehagen jeg brukte var min praksisbarnehage. Som også rammeplanen (2011) skriver skal barnehagen gi

barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 2. ledd).

1.3 Begrepsavklaring

Jeg finner det relevant i min oppgave å definere et begrep som vil bli brukt i min problemstilling, og også da har betydning for min oppgave.

Når jeg snakker om fysisk aktivitet, tenker jeg at dette er noe som skal være med på å fremme barnas utvikling med tanke på barnets grunnleggende motoriske ferdigheter. Barna må få lov til å utfordre og føle mestring over egen kropp i ulike miljøer, noe de vil kunne oppnå gjennom fysisk aktivitet. Som også Moen og Sivertsen (1999) skriver er barns fysiske aktivitet en viktig funksjon ved å bidra til vekst og utvikling. Dette er et begrep jeg også vil komme nærmere inn på og kunne se betydningen av i teoridelen.

1.4 Oppgavens oppbygning

Videre i denne oppgaven vil del 2 komme, som består av metodedelen. I denne delen vil jeg skrive om hvilke metoder jeg har valgt til min innsamling av data og videre hvordan jeg utførte samt behandlet den, og til slutt vil en kritikk av egen metode komme.

Del 3 er teoridelen som består av 4 deler med hovedvekt på teori i forbindelse med personalets tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren.

Deretter kommer del 4 som er funn -og resultatdelen, der jeg vil presentere funnene jeg har gjort meg etter mine to intervju.

Del 5 som er drøftingsdelen kommer etter, hvor jeg vil jeg drøfte, samt analysere funnene jeg gjorde meg og belyse dette med relevant teori.

Til slutt kommer del 6 som vil bestå av en konklusjon av det jeg har funnet ut, samt en del hvor jeg vil prøve å samle alt veldig kort. Samtidig som jeg oppsummerer mine funn vil jeg også da kunne svare på problemstillingen min ut i fra dette. Konklusjonen vil etterfølges av en litteraturliste, samt et vedlegg.

2. Teori

I denne delen vil jeg presentere teorien jeg finner relevant å anvende i forhold til min problemstilling: Hvilke erfaringer har personalet om tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren i en barnehage i Trondheim?

2.1 Uterommet på vinteren

“Svart landskap som plutselig lyser hvitt! Spor i snø. Snøkrystaller mot en mørk vott og glitrende <<diamanter>> på bakken. Knirkeføre, <<istappkjærighet>>, <<dåp>> og snøballkrig. Stillheten som senker seg når snøen dekker landskapet, men som raskt brytes når barna erobrer landskapet med leken sin. Alt dette er sanselige erfaringer som knytter oss til omgivelsene, gir oss identitet, tilhørighet og folkesjel” (Buaas, 2009, s. 103).

Buaas (2009) skriver at snøen innbyr til utvikling av praktiske ferdigheter på mange områder, da den samtidig også åpner for opplevelse og undring for barn i alle aldre og gir dem mange muligheter til skapende utfoldelse og lek. Videre skriver han at snø er renslig, gratis, ressursbesparende og miljøvennlig, samt et forholdsvis enkelt materiale å jobbe med, også for de aller minste. Når barn bruker teknikker som å dytte, balansere, rulle, trække, klappe og klemme bruker de hele kroppen sin som et redskap. Snøen bidrar med sine ulike kvaliteter avhengig av vær og temperatur, til å oppfylle barns egne ønsker om uteområdet som ”gode steder å være, føle, tenke og gjøre – og å ha det morsomt.”

Hagen(2010) skriver at utelek alltid har vært en viktig del av barnehagens hverdag, og alle barnehager har et uteområde som i større eller mindre grad er tilpasset ulike former for lek. Han fremhever også at barnehagens nærmiljø i mange situasjoner vil være en ressurs som i enda større grad kan utnyttes i friluftslivssammenheng. Mange barnehager kan ha nærområder som naturlig er tilpasset lek, dette kan for eksempel være en liten park, noen trær mellom boligblokker, en liten bekkedal eller en tett skog med mange forskjellige utfordringer i. ”Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær”(Rammeplan, 2011, s. 44). Fagområdet natur, miljø og teknikk skal bidra til at barna blir kjent med blant annet årstider og vær. Hagen (2010) skriver også at barn skal kunne utvikle

positive erfaringer gjennom bruk av naturen til utforskning og kroppslige utfordringer, og gjennom dette igjen skape forståelse for en bærekraftig bruk av naturen. Her kan man altså se at barnehagen legger føringer for at friluftsliv og aktivitet i natur skal være en naturlig del av barnehagens innhold.

Lysklett og Bjørgen (2010) poengterer at den norske vinteren kan være lang og snørik, og det er store variasjoner på barnehagenes tilgang på is og snø. Norge har også en lang historie med tanke på aktivitetene ski og skøyter og i dag benyttes også dette i barnehagen i forbindelse med lek. "Vår historie, kulturarv og tradisjon for vinteraktiviteter viser at dette er verdier det er viktig å ta vare på og videreføre til kommende generasjoner. Barnehagen er en sentral arena for videreføring av disse tradisjonene"(Lysklett & Bjørgen, 2010, s. 354). Som rammeplanen for barnehagen påpeker skal barnehagen bidra til at barna "...blir inkludert i friluftaktiviteter og utelek i barnehagens hverdagsliv"(Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 45). Lysklett & Bjørgen (2010) belyser også at å benytte seg av de ulike årstidene gir variasjon til kroppslige utfordringer og utvikler glede og forståelse for bruk av naturen. Materialer som snø og is er spennende å utforske, og ikke minst er det med på å skape en naturlig lekeplass for alle barn. Dette er med på å gi muligheter som å forme og bygge, ake og skli og ikke minst ski- og skøyteaktiviteter. Dette vil samtidig gi mulighet for utnyttelse av ulike fysiske miljøer, både i barnehagens utearealer og i nærmiljøet til alle årstider.

2.1.1 Forskjeller på en små –og storbarnsavdeling i uterommet på vinteren

Maanum (2010) skriver at i vår tid med klimaendringer og ikke minst den av-og-på-vinteren med snø og kulde den ene dagen og mildvær og kanskje regn den neste, kan faktisk fortone seg som vanskelig i barnehagen også. Dette kan være kalde førjulsvintre med snø som plutselig snur til mildvær og regn og lekeplassen blir omdannet til isbreer, og både barn og voksne kan få problemer med å bevege seg ute. Dermed varierer lengden på utetiden med årstidene, men felles for de aller fleste barnehager er likevel at utetid er noe alle mer eller mindre har hver dag. Her tenker jeg at den største utfordringen kanskje ligger hos de aller yngste barna, spesielt med tanke på vær og deres bekledding. Dette er også noe Storli (2010) poengterer ved at de yngste ikke har like lett for å aktivisere seg som de eldre barna, og blir derfor av den grunn mer stillestående. Dette er vel også en av grunnene til at småbarnsavdelinger generelt også er mindre ute enn storbarnsavdelinger, og da spesielt på vinteren. Det krever tilvenning for barna å kunne være ute i all slags vær, og de yngste barna

er i større grad enn de eldre mer bevegelseshemmet på grunn av bekleddingen. Likevel er det utrolig viktig at de også kommer seg ut og så lenge de ikke fryser og har noe eller noen å leke med trives også de med å være ute. Derfor er det viktig med tilrettelegging og ikke minst hvordan personalet velger å gjennomføre det.

Når det kommer til de eldste i uterommet skriver Storli (2010) at i treårsalderen har barnet utviklet et såpass godt språk at det lettere kan leke sammen med andre barn, ikke bare ved siden av. Derfor blir også den sosiale siden ved samhandling i lek viktigere. I denne alderen søker også barna en balanse mellom trygghet og utfordring. En motorisk treåring er i stand til å kunne ta i bruk hele uteområdet i barnehagen, da både i størrelse og utforming. Storli (2010) poengterer også at tryggheten er fortsatt avhengig av voksenkontakt, men igjen ikke så tett som hos de yngste barna. Denne tryggheten kan også etter hvert erstattes av å være sammen med andre barn. Etter hvert som barna blir eldre utforskes også uteområdet mer og mer, leken utvikler seg kanskje fra rollelek i dokkestua til hvor man kan komme seg på taket av den.

2.1.2 Vinteraktiviteter

Ski og aking er to vanlige vinteraktiviteter i norske barnehager. Osnes m.fl (2010) sier at det er viktig med tilrettelegging for ski i barnehagen, da dette gir allsidig bevegelseserfaring. Dette er noe også Bjørgen og Lysklett (2010) støtter seg til, da de belyser at å skape skiglede hos barn er viktig. Barnehagen skal derfor være en arena som fremmer skientusiasme og glede hos barna. De poengterer også at barnehagen må oppmuntre og legge til rette for at barn kan ha med seg ski i barnehagen og at det da blir tilpasset områder egnet for skiaktivitet rundt barnehagen. Bjørgen og Lysklett (2010) skriver også at aking er en fin barnehageaktivitet som kan utføres av alle barn og da også helt uavhengig av ferdigheter. Aking er en aktivitet som gir svært god sansestimulering og grovmotoriske utfordringer. Aking er en av de største vinteraktivitetene som foregår i en barnehage på vinteren, så holder det derfor da med en eneste liten bakke på hele uteområdet? Som også Bjørgen og Lysklett (2010) poengterer er aking en sosial aktivitet som stimulerer til samarbeid. Aking er med på å utfordre kreativiteten og fantasien til å kunne utforske ulike måter å ake på.

2.2 Fysisk aktivitet sett i sammenheng med barns helhetlige utvikling

”Fysisk aktivitet i barnehagen fremmer utvikling av grunnleggende motoriske ferdigheter som

gir barnet mestring over egen kropp i ulike miljøer, og gjør barnet i stand til å delta i lek og aktiviteter i barnehagen og på fritiden”(Fjørtoft, 2010, s. 121). Videre skriver Fjørtoft (2010) at en av hovedoppgavene til barnehagen er å legge til rette for at barn får mulighet til å være i fysisk aktivitet og allsidig bevegelse. Sammen har vi et felles ansvar for å legge til rette for en fysisk aktiv hverdag for barn og unge i et moderne samfunn. Lek på uteplassen i barnehagen kan være en god form for fysisk aktivitet, selv om det er få studier som dokumenterer hvordan den fysiske aktiviteten i barnehagen blant barna imøtekommer anbefalingene.

Lysklett og Bjørgen (2010) skriver at man gjennom ulike aktiviteter med snø og is kan barna utfordres til utforskning, kroppslig erfaring og sansemotorisk stimulering. Når man går på ski og skøyter tar man i bruk alle sanser, samt at det stilles krav til koordinasjon med tanke på å tilpasse kraft i skyvet på ski og skøyter, dette til å kunne holde balanse og rytme, til romorientering og reaksjonsevne, og til øye-hånd-koordinering og øye-fot-koordinering. Når man ser hvor mye barna får brukt og utviklet seg gjennom disse aktiviteten tenker jeg det er utrolig viktig at barnehagen legger opp til dette for barna. Grindberg og Jagtøien (1992) poengterer i sin bok at den motoriske utviklingen skjer etter faste prinsipper i en viss fastlagt rekkefølge som er lik for alle mennesker. Hvordan og hvor hurtig det enkelte barnet vil passe inn i de ulike trinnene er avhengig av flere faktorer, men ikke minst av miljøet rundt barnet. Dette er psykiske, så vel som fysiske faktorer.

Bjørgen (2010) belyser i sitt kapittel at tilpassende utfordringer for alle vil være svært sentralt for barnas utvikling. Dette har Csikszentmihaly (1985) illustrert i sin modell, der han synliggjør sammenhengen mellom indre motivasjon for en aktivitet med begrepet ”flyt”. Flyt kan man beskrive som en her og nå tilstand, hvor man glemmer tid og sted, men lever seg fullstendig inn i aktiviteten/oppgaven. Gjennom denne modellen blir det synliggjort at oppnåelse av flyt må sees i sammenheng med individets handlingsmuligheter (utfordringer) og individets handlingsdyktighet (ferdigheter/kompetanse). Bjørgen (2010) skriver videre at oppgaven til førskolelærerne er å være sentral i å kunne tilrettelegge aktiviteter som optimaliserer muligheten for ”flyt-opplevelse”. Da krever det at aktiviteten må være optimal i den forstand at den ikke fremmer kjedsomhet eller for kompliserte aktiviteter som skaper frykt og angst. Sett ut i fra min problemstilling blir det altså viktig at de ansatte legger til rette for vinteraktiviteter med hensyn til å sikre balansen mellom de krav som stilles til aktiviteten, og barnets forutsetning for å mestre aktiviteten.

”Rammeplanen tar utgangspunkt i et helhetssyn på barn. Barns utvikling ses som et dynamisk og tett sammenvevd samspill mellom deres fysiske og mentale forutsetninger og miljøet de vokser opp i”(Rammeplan, 2011, s. 16). Akkurat dette blir veldig relevant i forhold til min problemstilling som da handler om personalets tilrettelegging for fysisk aktivitet for barna. Hvordan bør egentlig uterommet se ut for å kunne stimulere barns utvikling optimalt? Barns væremåte er lek og de utvikler motorikk gjennom lekpreget aktivitet. Sandseter (2010) belyser at selv om barn naturlig søker spennings- og risikofylt lek, vil også egenskaper i det lekemiljøet de har tilgjengelig påvirke deres lek. Det er kvaliteter og egenskaper i lekemiljøet som inviterer og inspirerer barn til visse typer lek. Utformingen av barns lekemiljø er altså svært betydningsfulle når det kommer til mulighetene til å få utfolde seg i spennings- og risikofylt lek.

2.3 Voksenrollen

Askland (2006) begynner sin bok med å skrive at det å være førskolelærer er å ha et yrke som er mangfoldig, med utfordringer på mange nivå og i mange sammenhenger. Videre skriver han at en av de mangfoldige oppgavene førskolelærere har til felles er barnets beste. ”Om førskolelæreren arbeider med samarbeidsoppgaver, planleggingsoppgaver, økonomi eller veiledning, så er fokuset: Hvordan kommer dette *barnet* til gode? Omsorg for barn, barns læring og barns utvikling er avhengig av én ting: kontakt med barn”(Askland, 2006, s. 15). Som Askland skriver er man avhengig av å ha denne kontakten med barn, da det i dette tilfellet i størst grad handler om barnets utvikling. Det å kunne oppnå denne kontakten med barn er det mest grunnleggende kvalitetskriteriet som førskolelærer, og dette er noe man må utvikle og arbeide for å få. Som førskolelærer er man den synlige og viktige personen i barnets liv, og nettopp derfor er det viktig at man møter barnet på en annen måte enn det foreldene gjør, men likevel med de samme følelsesmessige områdene som dem. I forhold til min problemstilling blir denne kontakten med barn viktig for å kunne forstå hvordan man skal tilrettelegge på best mulig måte for barna, og ikke minst etter deres beste og ønske.

Maanum (2010) skriver at barn lærer fra de står opp og til de legger seg, og læringen skjer igjennom alle møter med andre mennesker, både fra andre barn og voksne. Læringsutbytte av disse møtene vil derfor være avhengig av kvaliteten. Hvilken utbytte får barna egentlig av å opphold seg i barnehagen? Dette er det vi som voksne som er med på å avgjøre og det er vårt

ansvar, da barns samspill med andre mennesker er avgjørende for deres utvikling og læring. Maanum (2010) fortsetter med at barna skal være mye ute og ha mulighet til fysisk utfoldelse og lek i naturlige omgivelser, og at dette er barnehagens oppgave. Været skal ikke være noen hinder, og alle værtyper har en egen mulighet til aktivitet. Da vi i Norge har fire forskjellige årstider å benytte oss av, der i blant vinteren, kan man få med seg mange forskjellige prosesser som skjer i naturen. Om vi som voksne tar samværet med barna på alvor og forholder oss kreativt til deres innspill og forslag, kan været til alle årstider, og ikke minst på vinteren by på spennende muligheter. Som Bjørgen og Lysklett (2010) skriver er det viktig at personalet finner gode akebakker og at de har evnen til å kunne lese landskap og terreng som egner seg til aking på vinteren. Noe jeg tenker er vel så viktig i barnehagens uteområde som i nærmiljøet. Bjørgen og Lysklett (2010) poengterer også at en akebakke bør være tilpasset slik at den treffer barna ut i fra deres individuelle forutsetninger. Den må kunne gi nok utfordring til de tøffeste og samtidig passende utfordring til dem som liker mindre fart. Dette kan bidra til å øke motivasjonen blant barna.

”Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet, og det er viktig at barnas lek på utelekeklassen ikke bare blir frilek for barna og en tid for å avvikle pauser for personalet”(Osnes, Skaug & Kaarby, 2010, s. 169). Uteleken er som sagt viktig og krever derfor aktive voksne som er deltagende i forhold til barns lek. Lundhaug (2010) skriver at en misforstått oppfatning av voksenrollen i barnehagen er at de voksne for enhver pris skal holde seg unna barnas lek, da de skal være usynlige og la barna leke fritt. Voksne bør følge opp barns lekeinitiativ og tilby lek og spill der barna er fysisk aktive. Her blir hensikten å invitere alle med til aktivitet slik at alle opplever glede gjennom mestring og ikke minst felleskap. Som også Lundhaug (2010) skriver er de voksne rollemodeller for barna, og derfor vil deres holdninger påvirke barna. I rammeplan blir de ansattes holdninger til fysisk aktivitet omtalt som blant annet”..... utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp, utvikle glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider(Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 41-42). Om de ansatte viser glede over å være ute i all slags vær og ikke minst til vinteren, kan også dette påvirke barna til å utvikle samme positive holdninger. En forutsetning for dette er gjerne at de ansatte føler seg trygge i slike omgivelser, og har erfaringer og kunnskap om ulike vinteraktiviteter. Lysklett (2006, s.38) skriver at de voksne påvirker også barnas oppmerksomhet. En aktiv voksen fanger barnas oppmerksomhet og nysgjerrighet. Alle som jobber i barnehagen bør føle at det er meningsfullt å fylle tiden sammen med barna. Engasjerte voksne skaper engasjerte barn.

2.4 Planleggingsarbeid i barnehagen, hvorfor er det viktig med tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren for de ulike aldersgruppene.

”I gode lekemiljøer har barna frihet til å bevege seg, skape relasjoner til steder som appellerer til dem og innbyr til aktivitet”(Osnes, Skaug og Kaarby, 2010, s. 157). I dag tilbringer barn mye tid i institusjoner konstruert for barn av voksne. Man kan si at disse stedene i stor grad er basert på de voksnes forestillinger om hva som er hensiktsmessig og spennende for barna. Altså barnehagen er en plass som i veldig stor grad er tilrettelagt for barna av de ansatte i barnehagen. Som Osnes m.fl (2010) skriver kan en utelekeplass for eksempel være tilrettelagt med husker og sklier, plane flater tilrettelagt for ulike ballspill og gangveier for sykling. Om den voksne for eksempel har planlagt å ha kontroll og oversikt over et sted, kan det kanskje være at barn ønsker å gjemme seg bort eller leke andre leker der. Eller det kan være der en voksen ser farer, kan et barn se utfordringer. Når det gjelder planleggingsarbeidet i barnehagen om vinteren er det viktig at personalet tenker på at barna handler etter hvilke muligheter som ligger i omgivelsene, og derfor viktig å kunne etablere og tilrettelegge steder for barna der de har mulighet til å forvandle stedet etter eget ønske. Osnes m.fl (2010) skriver i sin bok at det ofte kan være en utfordring for barnehagene å romme denne dobbeltheten, nemlig å være en institusjon med steder voksne har tilrettelagt for barn, og samtidig skal barna også selv kunne skape seg sine egne steder til de formål barna til enhver tid definerer.

Bjørngen (2010) belyser i sitt kapittel at didaktikk handler om begreper og forståelse som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet omkring elementer en førskolelærer kan benytte seg av i planlegging, gjennomføring og evaluering av aktiviteter i barnehagen. Å planlegge er en viktig del av hverdagen i alt pedagogisk arbeid, og dette kan sees som et ledd mellom idé og handling. Bjørngen (2010) skriver også om mål, innhold, rammer, forutsetninger hos førskolelærerne, læringsaktivitet og vurdering påvirker og står i et innbyrdes forhold til hverandre, dette vil igjen bidra til å kunne skape dynamisk samspill mellom førskolelærer og barn. En slik tenkning som dette kan man se nærmere på i modellen som kalles didaktisk relasjonsmodell. Denne modellen synliggjør faktorer av stor betydning for opplæring og kunnskapsformidling til barn. Videre tydeliggjør at det er flere forhold som griper inn i hverandre og gjør et opplæringsarbeid flerfoldig, der alle elementene er like betydningsfulle. En slik didaktisk relasjonstenkning kan fungere som et begrepsapparat og forståelsesramme som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet omkring forskjellige elementer en førskolelærer må ta hensyn til. De seks faktorene den didaktiske relasjonsmodellen består av

er: mål, innhold, arbeidsmetoder, vurdering og evaluering, rammefaktorer og barnas forutsetninger, og disse står i gjensidig avhengighetsforhold til hverandre.

Prinsipper som kan være aktuelle for førskolelærere å ta med seg i planlegging, gjennomføring og evaluering av fysiske aktiviteter i barnehagen er noe Bjørgen (2010) skriver mer om. Prinsipper kan bidra til å skape bevissthet rundt innholdet og tilretteleggingen i planleggingsarbeidet. Derfor har Malten (1978) utviklet fem prinsipper som kan være veiledende i planleggingen, men som igjen ikke bør være så alt for førende i gjennomføringen. Disse dem prinsippene er: motivasjon, aktivitet, konkretisering, variasjon, individualisering, samarbeid og evaluering. Uten å gå dypere inn på hver av disse, er dette noen viktige stikkord en førskolelærer kan ha i bakhodet når man skal tilrettelegge for fysisk aktivitet.

Osnes m.fl (2010) skriver at i alt planleggingsarbeidet til en førskolelærer er det mange momenter å ivareta og tenke igjennom ved tilrettelegging for kroppslig lek i barnehagen, som for eksempel ”.....Hvordan de fysiske omgivelsene ute på barnehagen kan tilrettelegges slik at barn får tilgang til steder som kan bli deres? Samt hvilke endringer som kan gjøres, og hvordan kan barna involveres i denne prosessen? Og hvilket handlingsrom gis barna for å kunne ta i bruk de mulige innbydelsene i disse miljøene?” (Osnes, Skaug og Kaarby, 2010, s. 166-167). Som utgangspunkt for disse momentene er observasjon av for eksempel hvor barna leker, hvordan de leker, hvordan de tar i bruk eller svarer på innbydelsene i miljøet og lignende en god måte å starte på. Et annet viktig punkt å ta tak i kan være å diskutere å ta for seg de voksnes atferd og verbale ytringer i barnehagen, tar for eksempel personalet å motiverer barna til å prøve ut muligheter og ikke minst får alle med i utprøvingen.

2.4.1 Planlegging ut i fra rammeplan

”Utelek og uteaktivitet er en viktig del av barnekulturen som må tas vare på, uavhengig av geografiske og klimatiske forhold”(Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 32). En uteplass skal kunne gi barn mange muligheter, både å krype, klatre, å kunne slenge seg, huske, ake, løpe og hoppe. Som Osnes m.fl (2010) skriver at i fagområdet Kropp, bevegelse og helse er kanskje utelekeplassen den viktigste arenaen for å gi barna varierte og allsidig bevegelseserfaring. En plass man kan finne mye nyttig informasjon om man skal opparbeide en ny lekeplass eller forbedre den gamle, er i ”Veileder for utforming av barnehagens utearealer” som kunnskapsdepartementet har utarbeidet

Barnehagelovens § 2 skriver at "Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter." Det er viktig at dette skjer i trygge og samtidig utfordrende omgivelser og som også rammeplan (2011) skriver skal barnehagen ha arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring, samt mulighet for læring og mestring. "Utforming av det fysiske miljøet ute og inne gir viktige rammebetingelser for barns trivsel, opplevelser og læring. Barnehagen må se de fysiske rammene for barns læringsmiljø som en helhet"(Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 22). Barn har behov for spenning, og da bør det også tilrettelegges ut i fra det. Man kan ofte heller ta spenningsnivået ned enn opp når man skal tilrettelegge for noe, dette for at man er redd barna vil skade seg. Om man tenker over det er det utrolig lite ulykker som har skjedd i forbindelse med uteaktiviteter på vinteren i barnehagen. Man skal selvfølgelig være forsiktige og ikke utfordre skjebnen mer enn nødvendig, men har ikke barna behov for litt spenning også? Her må man finne flytsonen som Csikszentmihaly (1985) har illustrert.

Som Gunnestad (2007) skriver er rammeplan for barnehagen det sentrale utgangspunktet for planlegging i norske barnehager. Som navnet sier er det en rammeplan, og det betyr ikke at den skal gi detaljerte anvisninger om hvilke emner som skal tas med, og hvilke arbeidsmåter som skal brukes. Rammeplan skal gi muligheter som finnes innenfor de oppgitte innholdsområdene, og mer prinsipielle syn på hva som skal prege virksomheten. Fagområdet kropp, bevegelse og helse er fagområdet jeg først og fremst forholder meg under denne oppgaven. I rammeplan (2011) under dette fagområdet står det også at det er i gjennom kroppslig aktivitet barna lærer verden og seg selv å kjenne.

3. Metode

Dalland (2012) definerer metode som et redskap man kan bruke i møte med noe man vil undersøke. Det forteller oss altså hvordan man kan gå til verks for å fremskaffe eller etterprøve kunnskap. Larsen (2007) skriver om metode så enkelt som en fremgangsmåte for å få svar på spørsmål og få ny kunnskap innenfor et felt, da det dreier seg om hvordan vi innhenter, organiserer og tolker informasjon. Man skiller gjerne mellom to forskjellige metoder man kan bruke i forskningsarbeidet, kvalitative og kvantitative metoder. Hvilken innsamlingsmetode man velger er opp til den som forsker å velge, men det er viktig å på forhånd vite hvilken informasjon man trenger og hva man vil med undersøkelsen. Larsen (2007) beskriver kvantitativ forskningsmetode som harddata, da dette er målbare data som gjerne kan fremstilles i ulike tabeller. I kvantitativ forskningsmetode er spørreskjema den vanligste data innsamlingsmetoden å bruke. Videre skriver han at kvalitativ data derimot, beskrives ofte som mykdata og sier noe om de kvalitative egenskapene hos undersøkelsespersonene, altså ikke de tallfestbare. Kvalitativ forskningsmetode kan man gjerne bruke om man ønsker å ta et mer dypdykk innenfor et område, og man bruker gjerne denne typen innsamling av data gjennom ustrukturerte eller gjerne mindre strukturerte intervjuer og observasjoner.

3.1 Design

Jeg har valgt å bruke intervju og derfor kvalitativ metode som min forskningsmetode i denne oppgaven, samt støtte meg på uformelle observasjoner jeg har gjort meg i min praksisperiode på 6 uker. Løkken og Søbstad (2006) skriver at hovedpoenget med kvalitative intervjuer er at intervjueren lar intervjupersonen formulere svarene sine selv. Derfor var jeg påpasselig med å formulere spørsmål som startet med "på hvilken måte", eller "hvilke erfaringer har du" så intervjuobjektet ikke hadde mulighet til å svare kun "ja", eller "nei". Løkken og Søbstad (2006) skriver at i slike intervjuer er det ofte mindre standardisering, intervjuene er mer ustrukturerte og åpne. Fordelen med å ha et slikt type intervju er at en letter finner kjernepunktene i det emnet en vil studere, derfor prøvde jeg ikke å styre intervjuet for mye. Grunnen til at jeg valgte intervju som metode var på grunn av at jeg følte at det var det jeg ville få mest utbytte av samt belyse min problemstilling på best mulig måte. Spørsmålene jeg stiller skal kunne dekke min problemstilling samt gi meg svar som gir meg informasjon til en

konklusjon med tanke på problemstillingen. Føler jeg fikk gode svar etter å ha gjennomført intervjuene og de vil være til stor hjelp i forhold til min problemstilling.

3.2 Utvalg

Ut i fra problemstillingen min kan man se at jeg har valgt å konsentrere meg om en barnehage i Trondheim, og da falt valget naturlig på min praksisbarnehage fra 3. Klasse praksis. For da kan jeg i tillegg til intervju også støtte meg på uformelle observasjoner jeg gjorde meg i praksisperioden. Samt at for meg blir det også en ekstra troverdighet å velge intervjuobjekter jeg har kjennskap til og som jeg velger å tro vil svare meg oppriktig på mine spørsmål. Dette kan man selvfølgelig ikke vite for sikkert, men i slike situasjoner må man velge å tro på sine informanter. Jeg vurderte å ta intervju i flere barnehager, men valget falt på slutt å intervju flere ansatte i en barnehage, da dette som sagt gir meg en større troverdighet. Da vil jeg også kunne konsentrere meg om forskjeller på små –og storbarn innad i denne barnehagen. Informantene var en førskolelærer fra storbarnsavdeling, og en førskolelærer fra småbarnsavdeling. Grunnen til at jeg valgte hun fra småbarnsavdelingen var fordi jeg først og fremst måtte ha en førskolelærer fra den avdelingen, samt for at jeg kjente henne litt fra ulike møter vi har vært på sammen. Og førskolelæreren fra storbarn var min praksisveileder. Grunnen til at jeg valgte å intervju to førskolelærere var rett og slett fordi de jeg føler de sitter inne med den største kunnskapen rundt mitt tema og problemstilling og dermed kunne belyse dette best.

3.2.1 Datainnsamling

Jeg hadde under min praksisperiode avtalt å eventuelt komme tilbake og gjennomføre intervju om det skulle bli aktuelt for min bachelor. Derfor ringte jeg til barnehagen og fikk avtalt å komme på denne måten. Begge intervjuene foregikk på et møterom hvor vi da hadde god ro i rundt oss og fikk sitte i fred og snakke. Med tanke på etiske betraktninger gikk vi på forhånd igjennom praktiske ting som om det var greit at jeg tok opp intervjuet på bånd, taushetsplikt og ikke minst sletting av intervju i etterkant. Jeg hadde en lett og løs dialog med begge intervjuobjekter og tror i dette tilfellet at det var en fordel for meg og kjenne til begge to fra før av, med tanke på tryggheten og at jeg da bare kunne konsentrere meg om intervjuet. Jeg spurte ut i fra intervjuguiden jeg hadde med meg og intervjuobjektene svarte deretter. Til hjelpemiddel brukte jeg lydopptak, samt som jeg noterte litt grovt. Begge intervjuene varte

mellom 30 til 40 minutter.

3.3 Intervju

Mitt intervju var et kvalitativt intervju som ble gjennomført ved hjelp av en intervjuguide, som hadde relativt åpne spørsmål hvor intervjuobjektene kunne snakke fritt rundt spørsmålet. Som Løkken og Søbstad (2006) skriver er hovedpoenget med kvalitative intervjuer at intervjueren lar intervjuobjektene formulere svarene sine selv. I slike situasjoner blir det ofte mindre standardisering, og intervjuene blir derfor mer ustrukturerte og åpne. En fordel med å ha et slikt type intervju er at en lettere vil finne kjernepunktene i det emnet en vil studere. For å kunne få svar på min problemstilling var jeg helt avhengig av å få gode intervjuer med gode og verdifulle svar i forhold til mitt tema. Jeg hadde som sagt på forhånd laget meg en intervjuguide med liste over spørsmål og temaer jeg ønsket å ta opp. Løkken og Søbstad (2006) skriver at ettersom disse er uttenkt på forhånd kan en intervjuguide betraktes som en ramme for samtalen. Videre skriver de at intervjueren ellers står fritt til å for eksempel å endre rekkefølgen av spørsmålene, stille oppfølgingsspørsmål eller klargjøre utsagn fra intervjupersonen. Både jeg som intervjueren og mitt intervjuobjekt får derfor her anledning til å vinkle samtalen ut fra egne perspektiver. "Den beste måten å sikre fokus på temaene i intervjuguiden på er å lytte deg til hva som bør bli det neste spørsmålet" (Dalland, 2007, s. 151). Dette er noe jeg føler jeg mestret, da jeg stilte relevante oppfølgingsspørsmål etter svarene jeg fikk, om jeg følte at det var noe jeg ikke fikk svar på. Min intervjuguide besto av først 4 innledende spørsmål om alder, utdanning og yrket som førskolelærer og deretter 11 spørsmål som jeg mente var relevant i forhold til min problemstilling. Dette var spørsmål jeg hadde tatt meg god tid på å skrive, samt fikk veiledning på av min veileder. Som sagt prøvde jeg å ha åpne spørsmål og vinkle spørsmålene bort i fra "ja" og "nei" spørsmål og fikk derfor mer utdypende svar. Tok også opp begge intervjuene så etterarbeidet skulle bli lettere, noe som var helt i orden for begge intervjuobjektene. Jeg var veldig fleksibel til begge intervjuene og tok i mot både plass og møtetidspunkt når de hadde anledning til å utføre det.

3.3.1 Prosedyre

Etter at problemstillingen var sånn noenlunde i boks, satte jeg i gang med intervjuguiden. Jeg hadde avtalt med barnehagen etter jeg var der i praksis om å kunne komme og eventuelt gjennomføre intervju om det skulle bli aktuelt for min bachelor. Derfor kontaktet jeg begge

intervjuobjektene og fikk avtalt en dag og tidspunkt å komme på. Men på grunn av sykdom ble det bare mulig å gjennomføre det ene intervjuet og jeg måtte derfor komme tilbake igjen på et senere tidspunkt for å gjennomføre det andre. På forhånd av intervjuet sendte jeg intervjuobjektene mine problemstilling og hvilket tema jeg hadde, men utelot å sende med intervjuguiden. Dette var et valg jeg tok på bakgrunn av at de ikke skulle få tenke så mye over det og kanskje komme med et svar som høres bedre ut enn hva faktisk fakta er. Ved at jeg sender problemstillingen vet de hva jeg søker å få mer kunnskap om og har derfor muligheten til å forberede seg til en viss grad likevel. Dalland (2007) skriver at det er naturlig å gjøre rede for hvilke opplysninger man er ute etter i intervjuet, men man skal ikke overvelde intervjuobjektet med for mye informasjon før et intervju heller.

3.3.2 Analyse

Etter selve intervjuet var ferdig gikk jeg gjennom mine notater og transkriberte opptaket jeg hadde tatt. Hele intervjuet var veldig relevant og det var derfor ingen spesielle deler som var mer interessante enn andre. Jeg kategoriserte og systematiserte svarene mine ved at jeg flettet sammen det som var veldig likt og gikk veldig mye på det samme, og markerte ut det som jeg syntes var ekstra viktig og som kanskje skilte seg litt ut. Begge intervjuene var forholdsvis ganske like, men det ene skilte seg kanskje mer ut ved at det skled litt over på andre tema enn hva som var relevant for min oppgave.

3.4 Metodekritikk

”Selv om data i utgangspunktet er relevante, må de også være samlet inn på en slik måte at de er pålitelige. Det betyr at de ulike leddene i prosessen må være fri for unøyaktigheter”(Dalland, 2007, s. 96). Videre skriver han at i et intervju ligger det selvsagt en mulig feilkilde i selve kommunikasjonsprosessen, da kanskje spørsmålet ikke er riktig oppfattet eller om jeg som intervjuer har forstått svaret riktig, dette kan føre til redusert pålitelighet. Når man har gjennomført sin undersøkelse er det viktig å ta metodespørsmålet opp til ny drøfting, som igjen innebærer selvkritikk. Etter at jeg har intervjuet er det naturlig for meg å se på hvordan metoden fungerte, og om det var et nyttig redskap å bruke til å kunne besvare min problemstilling. Jeg kunne nok også kun brukt metoden observasjon for eksempel, til denne oppgaven. Men i og med at jeg hadde vært der i praksis og sett selv hvordan det fungerte og også gjort meg uformelle observasjoner gjennom det, tenkte jeg at

intervju var mest optimalt for meg. ”Intervju er også en god metode for å rette opp misforståelser. Ikke minst kan vi tolke en del ut fra måten folk sier ting på. Det er ikke så lett å observere følelser, for ikke å snakke om tanker og intensjoner” (Løkken og Søbstad, 2006, s. 116-117). Men igjen når man skal transkribere et intervju har man allerede mistet intervjuobjektets mimikk, kroppsspråk og lignende som vil være momenter som kan være viktige for svarene man får.

3.4.1 Studiets troverdighet

Det er viktig at metoden man bruker skal kunne gi troverdig kunnskap, og derfor bruker vi gjerne ordene validitet og reliabilitet til å beskrive dette. Dalland (2012) skriver at validitet betyr relevans og gyldighet, som vil si at det som måles må ha relevans og være gyldig for det problemet som undersøkes. Reliabilitet derimot, betyr pålitelighet og handler derfor om at målinger må utføres korrekt, og at eventuelle feilmarginer angis. Derfor er det viktig at kravene til begge må være oppfylt for å kunne få optimale og gode resultater ut fra metoden. Både reliabilitet og validitets krav føler jeg ble oppfylt under mine intervju, da intervjuobjektene både var relevante, gyldige for mitt tema og også pålitelige i forhold til denne oppgaven. Men skal man være kritisk til egen metode er det nok en svakhet at jeg kun brukte to informanter til denne oppgaven, da den ville vært mer pålitelig om jeg hadde hatt flere intervjuobjekter å kunne støttet meg til.

4. Funn/resultater

4.1 Intervjupersonene og sammendrag av resultatene.

Jeg skal først starte kort med å skrive ned informasjonen jeg innhentet etter mine to intervju og vil betegne intervjuobjektene med følgende navn for å overholde retningslinjene om personvern.

Førskolelærer 1

Førskolelærer 2

Førskolelærer 1 er 34 år gammel og var ferdig utdannet ved Dronning Mauds Minne høgskole i 2004. Hun har jobbet som pedagogisk leder i 8 år og i dag jobber hun som pedagogisk leder ved en FUS barnehage på en gruppe med 3 og 4 åringer og har jobbet på denne siden den hadde oppstart i august 2009.

Førskolelærer 2 er 44 år og utdannet førskolelærer ved Dronning Mauds Minne høgskole. Hun har også en tilleggsutdannelse i foreldreveiledning, og er kurset i ICDP. Har jobbet tilsammen i 12-15 år i barnehage og jobber nå på småbarnsavdelingen i samme FUS barnehage som førskolelærer 1.

Har valgt å dele opp denne oppgaven i ulike deler basert på den mest vesentlige informasjonen jeg fikk ut av intervjuene, som er:

- Tilrettelegging av fysisk aktivitet for hele barnegruppa på vinteren
 - Forskjeller på interesser og tilrettelegging for barn ut i fra alder
 - Hemmende og eventuelle fremmende faktorer som gjør det ekstra utfordrende å tilrettelegge for fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren
- Planlegging ut i fra rammeplan
- Voksenrollen

4.2 Tilrettelegging av fysisk aktivitet for hele barnegruppa på vinteren.

Førskolelærer 1 begynte å fortelle at de første vintrene etter oppstart hadde de et stort jorde de fikk låne av noen naboer, der hadde de mange vinterleker som både ski, aking, hopp på ski, samt at de brukte å lage seg løyper i snøen der de holdt på med forskjellige barneleker i. Dette jordet finnes dessverre ikke lenger da de nå snart har bygget opp hele denne plassen med nye leiligheter og det hele er bare en stor byggeplass. Dette gjør at barnehagen ikke har mulighet til å benytte seg av denne muligheten lenger og må derfor søke seg bort i fra barnehagen. Hun forteller videre at barnehagens uteområdet ikke egentlig er egnet for skigåing blant annet, men aking og annen lek i snøen lar seg gjøre. I løpet av vinteren hadde blant annet barnehagen en vinter OL uke der blant annet ski var en av aktivitetene. Under denne uka fikk man virkelig erfart at barnehagens område var særdeles dårlig egnet og det hele endte i mer knuffing blant barna enn skigåing. Hun tilføyer tilslutt at det handler også mye om hvor de voksne er, det er viktig at det er aktive, tilstede og deltagende sammen med barna.

Førskolelærer 2 forteller at hun har blandede erfaringer i forhold til tilrettelegging for hele barnegruppa, da hun spesielt påpeker at de har hatt utfordringer å finne på noe for de aller minste som bare sitter på bakken. De har som regel på mye klær og klarer ikke å bevege seg så veldig mye og derfor er det viktig å prøve å få noe positivt ut av det når man også kanskje ikke engang karer å gå enda. På vinteren er helle ikke sanda myk lenger og dissene er hengt opp på grunn av for hardt underlag, samtidig igjen elsker barna vann så man blir litt prisert av været. Hun legger til at det har hatt en del samlingsstunder ute da det er godt tilrettelagt for dette, både i ulike innhuk eller på amfiet der det er spesielt godt tilrettelagt for slike type ting. Da kan de også ha litt mer bevegelseslek i samlingsstunden da man har større plass å bevege seg på og dette er noe barna liker veldig godt.

4.2.1 Forskjeller på interesser og tilrettelegging for barn ut i fra alder

Her forteller førskolelærer 1 at for de minste barna er det å bare komme seg ut og oppleve og kjenne på snøen en opplevelse, og etter hvert som de blir litt større er aking det store. Mens for de største barna går det også mye i aking, samt å grave i snødunger og lage seg snøhuler er også en populær ting. Starter veldig ofte likt for alle barn da det først går i å kjenne og grave litt med bøtte og spade i snøen før det går over til denne akeperioden og diverse andre snøaktiviteter. Førskolelærer 2 svarer nokså likt som førskolelærer 1 og legger til at de største barna er mer fysisk aktive, da de også har en motorikk som tilsier at de kan være det. For de små vil både motorikken og klærne være faktorer som gjør at de kanskje ikke kan gå, noe som

automatisk vil sette litt grenser for hva de får til. Hun sier også at de største springer mer etter hverandre med ulike leker mens de minste sitter mer i sandkassen på rompa når den tiden kommer og er mer samlet rundt de voksne da de er mer avhengige av et fang i nærheten og tryggheten av de voksne. Hun legger til at hun merker godt hvor mindre avhengig de større barna er av en voksen enn de minste. De største barna kan fortelle hva de vil og dermed kan man tilrettelegge ut i fra det. De mindre må man prøve seg litt frem med og kanskje får man et blikk som tilsier et ja. Det er viktig at man er oppmerksom på hva de har lyst til, se behovene deres og se og høre dem i forhold til hva de har lyst til å gjøre når de er ute, og deretter kunne tilrettelegge ut i fra det. Positive voksne er selvfølgelig viktig for alt dette, vår væremåte smitter jo over på barna sier hun.

4.2.2 Hemmende og eventuelle fremmede faktorer som gjør det ekstra utfordrende å tilrettelegge for fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren

Førskolelærer 1 ser på det som utfordrende at barna ikke har klær eller utstyr nok til å være ute, eller at det er voksne som ikke er motiverte til å være ute. En annen hemmende faktor hun nevner er om det er stort sykefravær, da det kan være utfordrende å komme seg ut å få gjort det som man har planlagt. Man kommer seg jo som regel ut, men spørsmålet er jo om man får satt i gang de aktiviteten som er planlagt eller om man bare har nok med å være ute å følge opp alt som skjer, legger hun til. Førskolelærer 2 skriver at på vinteren er det verst når det ikke er noen snø som det går an å bruke og sanden er frosset og det samtidig er glatt ute. I fjor måtte vi være inne noen dager på grunn av svære vanndammer og dette er faktorer som hemmer litt. Eller kan det også være været som setter grenser, at det er alt for kaldt. Utover dette forteller førskolelærer 2 at hun skulle ønsket at det kanskje var litt mer lekeapparater for de aller minste, som de kanskje kunne gjemt seg litt mer bort i. Hun legger også til at de på småbarnsavdelingen ikke har merket så veldig mye til at jordet har kommet bort, bortsett fra at det har blitt trangere om plassen.

Eller legger førskolelærer 1 også til helt tilslutt at hun synes de lekeapparatene de har er bra, og også at det finnes sykkelstier med asfalt og en liten bakke man kan ake i. Hun nevner også amfiet som en fremmede faktor da man kan bruke trappetrinnene å gå i, samt ha samlinger der hvor man kan gjøre ulike bevegelser og slike ting.

4.3 Planlegging ut i fra rammeplan

Her forteller førskolelærer 1 at de jobber med å bli bedre på å jobbe ut i fra rammeplan. Hun snakker som sagt for storbarnsavdelingen i intervjuet og forteller at hun at hun har brukt rammeplan mye mer aktivt i de siste månedene når hun har laget månedsplaner. Dette ved at hun har plukket ut de fagområdene som hun tenker er mest egent for den hovedaktiviteten denne måneden, eller omvendt ved at hun planlegger aktiviteter ut i fra fagområdene i rammeplan. Videre forteller hun at de også bruker planleggingsdagene til å jevnlig gå igjennom hvordan de ligger an i forhold til rammeplanen, da det for eksempel kan bli tatt opp om de har dekt alle fagområdene eller om det er noen de har jobbet mindre med og trenger å jobbe mer med.

I forhold til fagområdet kropp, bevegelse og helse så forteller hun at dette fagområdet er det de har jobbet mest med og hatt mest fokus på, og legger til at om det ikke har vært så veldig bevisst så har det ligget der ubevisst. Dette på grunn av at det er en del utfordringer på gruppen med tanke på barn som utfordrer veldig i forhold til adferd og fysisk aktivitet, da de er veldig aktive. Fagområdet kropp, bevegelse og helse har også kommet frem ved at de har hatt minst en uke i måneden hvor de har hatt fokus på uteliv og uteaktiviteter spesielt, de har også prøvd å få gjennomført en utedag i uka. Førskolelærer 1 fortsetter med å fortelle at de planlegger mye sammen på gruppemøtene og snakker i fellesskap der hva de har lyst til og kommer med ideer. Dette gjør at førskolelærer 1 også kan gi ansvaret til noen av de andre ansatte så de får ansvaret for planlegging og gjennomføringen av aktiviteter gjennom uken. Det er også blitt innført at de andre ansatte på basen skal ha 1 time planleggingstid i uken og får derfor da ganske konkrete oppgaver med å planlegge en aktivitet. Hun legger til at de andre på basen har mye kunnskap om fysisk aktivitet, er veldig flinke og veldig interesserte i det, som fører til at de også kan komme med mange nye ideer og igjen bidra på en helt annen måte.

Førskolelærer 2 stiller seg veldig enig til førskolelærer 1 når det kommer til bruk av rammeplanen og åpner med: ”Skal være så ærlig å si at vi har ikke brukt den nok, har rett og slett ikke vært flinke nok til det, i hvert fall ikke på de aller minste”, på spørsmålet om hvilke erfaringer hun har med planlegging fra rammeplanen i barnehagen. Videre fortsetter hun med at hun også er usikker på om rammeplanen sier så mye om de små barna som ikke kan gå enda, da det kanskje er litt mer rettet mot de større barna. Men det hun ser på som viktigst å jobbe ut i fra er at barna skal få en positiv opplevelse av det å være ute og få et godt forhold til

å like være ute, for det er jo det som bygger grunnlaget for resten av livet. Hun legger også til at det handler om å ha det ”okei” ute, om en 1 åring for eksempel begynner å gråte etter et kvarter og er sliten, lei eller kald, tar de ham inn. Da er det ikke barnets premisser eller forutsetninger det går på lenger, så her forteller hun at de er ganske så fleksible på denne måten og ser barnas behov.

4.4 Voksenrollen

Når jeg spør førskolelærer 1 om hvilke erfaringer hun har om hvordan personalet legger til rette/jobber for og motivere barna til fysisk aktivitet om vinteren sier hun at erfaringene er veldig delt, da enkelte er veldig flinke til å være der sammen med barna, motivere og hjelpe dem. Hun forteller at å bidra til at barna mestrer er viktig, og at det kanskje er de voksne som selv har glede av å være ute samt ha glede av å fysisk aktive ser barna på en annen måte enn hva de som står rett opp og ned og fryser gjør. Da tenker hun på å kunne se hvor trenger de hjelp og ikke minst hvor trenger de fysisk hjelp og hvor behøves det bare oppmuntring. Når det kommer til voksenrollen og tilrettelegging for fysisk aktivitet til barna er det veldig personavhengig avslutter hun med. Det å være delaktige i barns lek er noe de stadig snakker om og som blir tatt opp på mange ulike møter som foregår i barnehagen, forteller både førskolelærer 1 og 2, da det lett kan være å klynge seg i stede for å hjelpe og tilrettelegge for barnas lek. Førskolelærer 1 forteller videre at å tilrettelegge slik at hele barnegruppa får stimulert seg fysisk aktivt prøver de å gjøre ved å planlegge tilrettelagte aktiviteter hvor alle sammen er med og ved at en gruppe med barn kanskje er ute på et annet tidspunkt enn når alle andre er ute. Da er det viktig at det er voksne som er tilstede, støtter og fanger opp samt utfordrer underveis, og ikke minst er deltagende siterer førskolelærer 1.

På hvilke erfaringer hun har om hvordan personalet legger til rette/jobber for og motiverer barna til fysisk aktivitet om vinteren svarer førskolelærer 2 at de gjerne kan sette i gang en sang ute eller bare gå i bua å finne frem akebrettet. Det å være aktive voksne som kommer med forslag og samtidig ble med i rollelek for de som er litt større eller bare det å være med de opp på rutsjebanen og lære de å gå opp trappa for deretter å sette seg på rompa å skli ned er veldig viktig. Hun forteller videre at dette er helt grunnleggende ting hvor en må opptre som både veileder og motivator. Voksenrollen er veldig viktig, og enda viktigere når de er så små og avhengige av oss, spesielt å kunne ha det fanget i nærheten. Førskolelærer 2 mener også at det varierer fra person til person om hvor delaktige de er i barns lek, men at hun stort sett føler

at de voksne kjenner sin rolle og er med i leken og ikke minst motiverer til lek. Men hun legger også til at dette er noe de kan bli bedre på. Når det kommer til hvilke måter de tilrettelegger for at hele barnegruppen skal få stimulert seg fysisk aktivt sier hun at de prøver å få med alle barn, samt være oppmerksom på det og få de med. Men hun påpeker også at om et barn er i kjempe fin lek og kanskje sitter å måker med spade synes hun det er greit, barn må ikke springe rundt hele tiden. Her gjelder det å være en bevisst og oppmerksom voksen. Tilslutt siterer hun at de voksne har en kjempe viktig oppgave å aktivisere barn, spesielt med tanke på de små som ikke klarer det selv enda. Til og begynne med har ofte de aller minste egentlig bare nok med å bare være ute og å sitte i vogna å se på at de andre som leker seg. De som er aller minst trenger trygghet og da er det veldig viktig at man får en positiv opplevelse av det å være ute, legger hun til helt tilslutt.

5. Drøfting

5.1 Tilrettelegging av fysisk aktivitet for hele barnegruppa på vinteren

Etter at jordet hvor man kunne gå på ski, ake og drive med andre vinteraktiviteter på forsvant, forteller førskolelærer 1 at barnehagens uteområdet ikke egentlig er egnet for skigåing, men at aking og annen lek i snøen lar seg gjøre.

I Norge er ski en viktig del av vår historie og som også Osnes m.fl (2010) skriver er det viktig med tilrettelegging for i barnehagen, da dette vil gi en allsidig bevegelseserfaring og som også Bjørgen og Lysklett (2010) påker er det viktig å skape skiglede hos barn. Ut i fra mine uformelle observasjoner fra praksis kunne man raskt legge merke til at uteområdet ikke var spesielt egnet for ski, da det var et veldig lite område de hadde å bevege seg på. Dette vil nok derfor være med på å trekke skigleden ned for barna, og kanskje sitter de derfor ikke igjen med noen positiv opplevelse av dette. Derfor er det utrolig viktig at barnehagen, som også Bjørgen og Lysklett (2010) påker å oppmuntre og legge til rette for at barn kan ha med seg ski i barnehagen, samt ha tilpasset områder egnet for skiaktiviteter. Da ikke alle barn har ski og mange ikke har de med til barnehagen er nok aking den vinteraktiviteten som står høyest på lista over aktiviteter. Aking er noe nesten alle barn synes er gøy og derfor er en akebakke vel så viktig som et område til å kunne gå på ski på. Aking kan også utføres av alle barn uavhengig av ferdigheter. Videre skriver de at aking er en sosial aktivitet som stimulerer til samarbeid og det er også med på å utfordre kreativiteten og fantasien til å kunne utforske ulike måter å ake på. Med tanke på voksenrollen i forhold til dette støtter jeg meg til Bjørgen og Lysklett (2010) her også, ved at det er viktig at personalet finner gode akebakker og at akebakken bør være tilpasset så den treffer alle barn ut i fra deres individuelle forutsetninger. Om jeg skal støtte meg til de uformelle observasjonene jeg selv gjorde meg i praksis om akebakke var dette litt trist synes jeg, da den eneste bakken de hadde var på ca. 4 meter og heller ikke spesielt bratt. Selv om man mister noe man hadde, som i dette tilfellet var jordet, må man tenke nytt og komme med kreative løsninger til hvordan man kan gjøre det annerledes.

Som førskolelærer 2 påpeker har hun hatt utfordringer med å aktivisere de små, da de aller minste bare sitter på bakken og har som regel har på mye klær og klarer ikke å bevege seg så veldig mye. Akkurat dette er også noe Storli (2010) poengterer godt ved å skrive at de yngste

ikke har like lett for å aktivisere seg som de eldre barna, og blir mer stillestående. Skal man kunne være ute i all slag vær trengs det tilvenning for barna. Her er også ordet tilrettelegging et nøkkelbegrep og har alt å si hvordan personalet velger å planlegge og gjennomføre det. Som også begge førskolelærerne poengterer når det kommer til interesser blant barn i ulike aldersgrupper, handler det ofte bare om å komme seg ut å kunne føle og ta på ulike momenter for de små. At førskolelærer 2 forteller at hun har hatt utfordringer med å aktivisere de små, betyr nok kanskje her i bunn og grunn at tilretteleggingen for de aller minste er for dårlig. For dette er noe man ikke skulle behøve å ha utfordringer med i en barnehage, da de også er like viktige og trenger å bli tilrettelagt for. Selv om uterommet kan være en utfordring for akkurat dette er det både viktig for barnas utvikling og trivsel. Osnes m.fl (2010) skriver i sin bok om viktigheten av å kunne utnytte utearealene på barnehagen og tilrettelegge slik at barnas fysiske aktivitet og lek blir ivaretatt. Det må kunne ligge til rette for variasjon i aktiviteter og bevegelser, og barna må oppmuntres til å gjenta bevegelser mange ganger. De ansattes oppgave blir derfor å legge til rette for at barna får erfaring med varierte bevegelsesmiljøer som da tilbyr et mangfold av bevegelsesløsninger.

De største barna er mer fysisk aktive og for de er aking og andre vinteraktiviteter populært, noe også førskolelærer 1 bekrefter, da hun forteller at det går mest i aking, grave i snødunger og lage snøhuler for de største. Dette er for så vidt begge førskolelærerne enige om og førskolelærer 2 poengterer også at naturlig nok er de største er mer fysisk aktive og ikke så avhengige av å ha en voksen rundt seg som de minste trenger. De største barna klarer å fortelle hva de vil og derfor kan man tilrettelegge ut i fra det, mens med det mindre må man prøve seg mer frem. Maanum (2010) skriver at barna skal være mye ute og ha mulighet til fysisk utfoldelse og lek i naturlige omgivelser, og at dette er barnehagens oppgave. Været skal ikke være noen hinder, og alle værtyper har en egen mulighet til aktivitet. Her i Norge har vi mye forskjellig vær og omgivelser gjennom et år, og som i alle andre årstider kan man også på vinteren få med seg de ulike prosessene som skjer i naturen. Om vi som voksne tar samværet med barna på alvor og forholder oss kreativt til deres innspill og forslag, kan været til alle årstider, og ikke minst på vinteren by på spennende muligheter. Vil tilslutt her sitere hva førskolelærer 2 sa om akkurat dette: "Positive voksne er selvfølgelig viktig for alt dette, vår væremåte smitter jo over på barna".

5.2 Planlegging ut i fra rammeplan

På temaet om planlegging ut i fra rammeplan og da spesielt på fagområdet kropp, bevegelse og helse er begge førskolelærerne enige i at de har ikke brukt den nok og jobber med å bli bedre på å jobbe ut i fra rammeplan. Likevel er poengterer førskolelærer 1 at fagområdet kropp, bevegelse og helse er det de har jobber mest med og hatt mest fokus på, da de har hatt en uteuke minst en gang i måneden. Å jobb ut i fra rammeplan er lovpålagt i barnehagen, derfor er det utrolig viktig å ta den med under planlegging av aktiviteter ute, også på vinteren. Rammeplan (2010, s. 32) påpeker også at utelek uteaktivitet er en viktig del av barnekulturen som må tas vare på, uavhengig av geografiske og klimatiske forhold. En uteplass bør by på mange muligheter og ikke minst kunne utfordre barna på ulike måter. Og nettopp dette sier rammeplan litt om hva et utemiljø bør prege. Dettets støttes også av Gunnestad (2007) som skriver at rammeplan ikke skal gi detaljerte anvisninger og hvilke emner som skal tas med, og hvilke arbeidsmåter som skal brukes. Rammeplan skal kunne gi muligheter som finnes innenfor de oppgitte innholdsområdene, og mer prinsipielle syn på hva som skal prege virksomheten.

Førskolelærer 2 fortalte at hun syntes det var viktigst å jobbe ut i fra at barna skulle få en positiv opplevelse av det å være ute og få et godt forhold til å like å være ute, da det er dette som bygger grunnlaget for resten av livet. Dette har hun jo for så vidt rett i, og det er jo barnas beste som skal stå i fokus. Askland (2006) støtter også dette ved å skrive at en av de mangfoldige oppgavene til de ansatte i barnehagen har til felles e barnets beste. Man skal ikke utføre ting bare for at det står i rammeplan om barnet ikke ønsker dette. Førskolelærer 2 poengtere at det er ikke barnets premisser eller forutsetninger det går på om barnet er sliten, lei eller kald, så da gjelder det å være fleksible å se barnas behov. Rammeplan (2011, s. 22) skriver at utformingen av det fysiske miljøet ute og inne gir viktige rammebetingelser for barns trivsel, opplevelser og læring. Barnehagen må kunne se de fysiske rammene for barns læringsmiljø som en helhet. Derfor er det viktig å kunne tilrettelegge for at barna finner denne flytsonen som Csikszentmihaly (1985) har illustrert i sin modell. Derfor er det viktig at vi som førskolelærere tilrettelegger for aktiviteter som optimaliserer muligheten for "flyt-opplevelse". Dette må være en vinteraktivitet som ikke fremmer kjedsomhet eller for kompliserte vinteraktiviteter som skaper frykt og angst. Barna har behov for spenning i sin hverdag og det å finne den rette flyten kan være utfordrende.

5.3 Voksenrollen

Den norske vinteren kan være lang og snørik, og det er store variasjoner på barnehagens tilgang på is og snø. Med tanke på tilrettelegging og fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren, nevner førskolelærer 1 at noen hemmende faktor kan være om barna ikke har utstyr eller klær nok til å være ute, eller det kan være voksne som ikke er motiverte til å være ute. En annen faktor hun nevner er sykefravær, da det vil være utfordrende å få gjennomført det som man har planlagt. Det handler om hvilke signaler man som voksen gir til barna. Har man en negativ holdning ovenfor barna og kanskje også påpeker at det ikke er noe morsomt å være ute når det er dårlig vær eller for kaldt, vil barna fokusere på dette. Her må man gå inn i seg selv og finne grunnen til hva som gjør at man ikke er så engasjert eller interessert i jobben sin. Hva kan man gjøre for å engasjere seg mer i akkurat dette? Og hvordan kan man endre sine negative holdninger til utetiden? Som Lysklett (2006) skriver påvirker alle de voksne barnas oppmerksomhet, og en aktiv voksen fanger barnas oppmerksomhet og nysgjerrighet. Alle som jobber i barnehagen bør føle at det er meningsfullt å fylle tiden sammen med barna. Engasjerte voksne skaper engasjerte barn.

Førskolelærer 1 forteller at hennes erfaringer er veldig delt når det kommer til hvilken erfaring hun har om hvordan personalet legger til rette og jobber for og motivere barna til fysisk aktivitet om vinteren. Noen er veldig flinke mens andre blir mer passive, og det er de voksne som selv har glede av å være ute samt ha glede av å være fysisk aktive ser barna på en annen måte enn hva de som står rett opp og ned og fryser gjør. Da er det også viktig å kunne skille mellom hvor trenger barna fysisk hjelp og hvor behøves det bare oppmuntring, dette er noe også førskolelærer 2 stiller seg enig i. Men begge førskolelærerne poengterer at dette er noe de tar opp på ulike møter som foregår i barnehagen, og jobber med å bli bedre på. Dette med at det var veldig delt hvordan personalet motiverte barna til fysisk aktivitet var noe jeg også la merke til under mine uformelle observasjoner i praksis, da noen ansatte var mer opptatt av å snakke med hverandre enn å aktivisere eller tilrettelegge for barna. Førskolelærer 2 forteller at de gjerne kan sette i gang en sang ute eller bare gå sammen med barna å finne en leke. Det å være aktive voksne som kommer med forslag og samtidig blir med i rollelek for de som er litt større, og for de minste bare være med de opp på rutsjebanen og lære de å gå opp trappa for deretter å sette seg på rompa å skli ned er veldig viktig. Her poengterer førskolelærer 2 at dette er helt grunnleggende ting hvor man må opptre som både veileder og motivator, noe som jeg er helt enig i. Man må være en bevisst å oppmerksom voksen. Her er det også viktig det Osnes m.fl (2010) sier om at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet, og det er viktig at barnas lek på utelekeplassen ikke bare blir frilek for barna og

en tid for å avvikle pauser for personalet. Selv om det har vært mye snakk om at de voksne ikke skal blande seg inn i leken til barn, bør dette likevel følges opp på barns premisser. Lundhaug (2010) siterer dette ved at en misforstått oppfatning av voksenrollen i barnehagen er at de voksne for enhver pris skal holde seg unna barnas lek, da de skal være usynlige og la barna leke fritt. De ansatte i barnehagen bør følge opp barns lekeinitiativ og tilby lek og spill der barna er fysisk aktive. Vi må huske på at det er vi som er rollemodeller for barna, og derfor vil våre holdninger påvirke barna.

6. Konklusjon

I denne forskningsoppgaven ønsket jeg å finne ut hvilke erfaringer personalet har med tilrettelegging av fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren, og da rettet mot en barnehage i Trondheim. Hvordan jobber personalet for å oppmuntre barna til fysisk aktivitet på vinteren? Hvordan planlegger de ut i fra rammeplan? Og på hvilken måte tilrettelegger de til at hele barnegruppen får stimulert seg fysisk aktivt?

I forhold til de rammefaktorene og tilretteleggingen som blir gjennomført i barnehagen ser jeg at mye kunne vært gjort annerledes. Da tenker jeg spesielt på tilretteleggingen for de største barna, med tanke på vinteraktiviteter som ski og aking spesielt. Før når barnehagen hadde tilgang til jorde hvor de både kunne gå på ski og ake hadde de et perfekt tilrettelagt område for fysisk aktivitet på vinteren. Når dette forsvant er det ingen som har tatt tak i problemet og nå er uteområdet ikke egnet for ski lenger og akebakken er redusert veldig kraftig. Så ut i fra mine funn vil jeg påstå at tilretteleggingen for fysisk aktivitet på vinteren for småbarn er mye bedre enn for de største barna, selv om førskolelæreren på småbarn også savnet noen apparater for de aller minste. Når det kommer til personalets holdninger og engasjement til fysisk aktivitet i barnehagens uterom på vinteren er det en utrolig viktig oppgave å kunne aktivisere barn, spesielt da med tanke på små som ikke klarer det selv enda. Kort oppsummert med tanke på voksenrollen i forhold til dette var det veldig delt blant personalet, da noen virkelig engasjerte seg og tilrettela for barna på best mulig måte, og andre klynget seg sammen og snakket heller med hverandre. Voksenrollen er veldig viktig, og enda viktigere når de er så små og avhengige av oss ansatte, å kunne ha et fang i nærheten er viktig.

Intervjuobjektene fremmer at de er kjent med fagområdet kropp, bevegelse og helse, men at de bruker det for lite og at dette er noe de jobber med å bli bedre på. Noe som er veldig bra, da dette er et viktig fagområde å fremme i barnehagen.

Jeg har fått en god innsikt og kjennskap til hvordan man arbeider med en forskningsprosess, og det har vært en veldig interessant, spennende og lærerik prosess å jobbe med, men jeg skal heller ikke legge skjul på at det har vært en krevende prosess også.

7. Litteraturliste

- Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Akademika AS
- Askland, L. (2006). *Kontakt med barn*. Gyldendal Norsk Forlag AS
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (3. utgave). Oslo: Universitetsforlaget.
- Buaas, E. (2009). *Med himmelen som tak: Uterommet som arena for skapende aktiviteter i barnehage og skole*. (2. utgave). Oslo: universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. (4. utgave). Oslo: Gyldendal akademisk
- Larsen, A. (2007). *En enklere metode. Veiledning o samfunnsvitenskapelig metode forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlag
- Maanum, L. (2010). *Mangfoldig naturglede i barnehagen. Lek med natur, miljø og teknikk*. Oslo: Kommuneforlaget AS
- Gunnestad, A. (2007). *Didaktikk for førskolelærere. En innføring*, 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Malten, A. (1978). *Mot en vidgad lärarroll*. Pedagogisk Fackboksserie. Kristianstad Boktryckeri AB.
- Csikszentmihalyi, M. (1985). *Emergent Motivation and the Evolution of the Self*. New York: JAI Press Inc.
- Fjørtoft, I. (2010). Fysisk aktivitet i barnehagen. I Wilhelmsen, B. U. & Holthe, A. (red.). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen* (ss.120-132). Oslo: Universitetsforlaget
- Grindberg, T. & Jagtøien, G. L. (2000). *Barn i bevegelse. Fysisk aktivitet aktivitet og leik i barnehage og skole*. (2. Opplag). Trondheim: Tano Ascheoug.
- Osnes, H, Skaug, H. N. & Kaarby, K. M. E. (2010). *Kropp, bevegelse og helse barnehagen*. Oslo: Universitetsforlag
- Lundhaug, T. (2010). Inkludering i fysisk aktivitet. I Wilhelmsen, B. U. & Holthe, A. (red.). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen* (ss. 138- 147). Oslo: Universitetsforlaget
- Lysklett, O. (Red.). (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

8. Vedlegg

Intervjuguide

Innledende spørsmål:

1. Hvor gammel er du?
2. Hva er din utdanning?
3. Hva fikk deg til å starte med dette yrket?
4. Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

1. Hva legger du i fysisk aktivitet i utetiden om vinteren? Hva er det for deg?
2. Hvilke erfaringer har du gjort deg rundt tilretteleggingen for fysisk aktivitet om vinteren i barnehagen?
3. Et av fagområdene fra rammeplanen (2011) er kropp, bevegelse og helse. Hvilke erfaringer har du med planlegging fra rammeplanen i barnehagen? Og hvordan bidrar dere som ansatte til aktiviteter som tar for seg fysisk fostring?
4. Hvilke erfaringer har du om hvordan personalet legger til rette/jobber for og motivere/oppmuntre barna til fysisk aktivitet om vinteren?
5. Hva tenker du om hvordan barnehagen forholder seg til det kalde vinterværet? Og er det regler når det gjelder minusgrader og utetid?
6. På hvilken måte og til hvilken grad er de voksne i barnehagen delaktige i barns lek?
7. Er dere på turer og eventuelt hvilke type turer er dere på om vinteren (Skog, fjell, sjø osv.)? Bruker dere nærområdet? Opplever dere friluftsliv i denne barnehagen?
8. På hvilke måter tilrettelegger dere til at hele barnegruppen får stimulert seg fysisk aktivt? (Også den stille jenta/gutten som sitter rolig med bøtte og spade i hele utetiden)
9. Er det noen hemmende faktorer som gjør det ekstra utfordrende å tilrettelegge for fysisk motorisk lek i barnehagens uterom på vinteren? Eller eventuelle fremmende faktorer?
10. Hva erfarer du at barna er interesserte i og gjøre ute om vinteren?
11. Ser du noen forskjeller mellom hva som er interessant for barna ute ut i fra alder (små- storbarn)? Eventuelt hvordan påvirker dette tilretteleggingen av fysisk motorisk lek ute?